

การพัฒนากิจกรรมไมซ์ในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตามอัตลักษณ์วิถีชุมชน

เมืองต้องห้ามพลาต Plus จังหวัดนครปฐม

THE DEVELOPMENT OF MICE ACTIVITY IN LOCAL TOURIST ATTRACTIONS ACCORDING TO THE LOCAL- COMMUNITY IDENTITIES IN THE HIDDEN GEM PLUS CITY, NAKHON PATHOM PROVINCE

นิลุบล คงเปรม¹, กิตติทัช เขียวฉอ้อน², มัชฌิมา อุดมศิลป์³

Nilubon Kongprem¹, Kittitach Keawchaon², Mutchima Udomsilp³

(Received: August 31, 2022 ; Revised: October 3, 2022 ; Accepted: January 24, 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาอัตลักษณ์วิถีชุมชนเมืองต้องห้ามพลาต Plus จังหวัดนครปฐม 2) ออกแบบกิจกรรมท่องเที่ยวไมซ์ตามอัตลักษณ์วิถีชุมชนเมืองต้องห้ามพลาต Plus จังหวัดนครปฐม 4 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนคลองมหาสวัสดิ์ อ พุทธมณฑล ชุมชนเกาะลัดอีแท่น อ. สามพราน ชุมชนบ้านห้วยม่วง อ. กำแพงแสน และชุมชนปฐมอโศก อ. เมือง จ. นครปฐม เป็นการวิจัยเชิงพื้นที่โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลแต่ละชุมชน ได้แก่ ผู้นำชุมชน สมาชิกชุมชน กลุ่มผู้ประกอบการ นักวิชาการท่องเที่ยวชุมชน หน่วยงานภาครัฐและเอกชน รวม 13 คน และการสนทนากลุ่มกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวไมซ์โดยชุมชน ได้แก่ ผู้นำชุมชน นักวิชาการท่องเที่ยวชุมชน นักวิชาการกลุ่มไมซ์ รวม 20 คน และนำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหาตามประเด็นและการอภิปรายเชิงพรรณนา ผลการศึกษาพบว่า 1) อัตลักษณ์วิถีชุมชน 4 ชุมชนมีความโดดเด่นไปตามบริบทพื้นที่ คือ ชุมชนที่ 1 ชุมชนคลองมหาสวัสดิ์ มีอัตลักษณ์ที่โดดเด่น คือ วิถีชีวิตชุมชนริมคลองเนื่องจากวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านมีความผูกพันกับคลองมหาสวัสดิ์ซึ่งได้ถูกขุดตามพระราชประสงค์ของรัชกาลที่ 4 ที่มีความศรัทธาในพระพุทธศาสนา เพื่อเป็นเส้นทางเรือไปนมัสการองค์พระ

¹ อาจารย์สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
Instructor in Tourism and Hotel Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Pathom Rajabhat University. e-mail: nilubon@webmail.npru.ac.th

² อาจารย์สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
Instructor in Tourism and Hotel Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Pathom Rajabhat University. e-mail: k.kittitach@gmail.com

³ อาจารย์สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
Instructor in Tourism and Hotel Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Pathom Rajabhat University. e-mail: mutchima.u@gmail.com

ปฐมเจดีย์ ชุมชนที่ 2 ชุมชนเกาะลัดอีแท่นมีอัตลักษณ์ที่โดดเด่น คือ วิถีเกษตร วิถีวัฒนธรรมไทย - จีน เพราะชุมชนเกาะลัดอีแท่นประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำสวนมะพร้าว หนาก และส้มโอที่ได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication; GI) ชุมชนที่ 3 ชุมชนบ้านห้วยม่วง อัตลักษณ์วิถีชีวิตชุมชน คือ วิถีลาวครั่ง วิถีคนเลี้ยงกุ้ง ชุมชนที่ 4 ชุมชนปฐมมโศก มีอัตลักษณ์โดดเด่น คือ วิถีธรรม วิถีสมุนไพร เพราะเป็นชุมชนที่ถือนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนำมาปรับใช้กับการดำรงชีวิตควบคู่กับการถือศีล ละอบายมุข และการรับประทานมังสวิรัตและใช้พื้นที่ปลูกสมุนไพรปลอดสารพิษซึ่งเป็นส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสมุนไพรของชุมชน 2) อัตลักษณ์ชุมชนเมื่อสรุปและออกแบบกิจกรรมท่องเที่ยวไมซ์ตามอัตลักษณ์วิถีชุมชนได้ออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1. กิจกรรมสายสัมพันธ์ ออกแบบกิจกรรม โดยนำอัตลักษณ์ของแต่ละชุมชนมาพัฒนาเป็นกิจกรรมที่มีส่วนร่วมกันระหว่างนักท่องเที่ยวและคนในชุมชน ได้แก่ การทำเมี่ยงคำบัวอแกนิก การย่ำส้มโอพื้นถิ่น การตกกุ้งปรุงอาหาร และการฝึกสมาธิจากฐานงาน 2. กิจกรรมสร้างขวัญและกำลังใจกับชุมชน ได้แก่ ล่องเรือชมวิถีริมคลองขอพรวัดสุวรรณ นั่งรถรางเรียนรู้วัฒนธรรมไทย - จีน ลาวครั่งเรียกขวัญส่งตะบันสะเดาะเคราะห์ ฟังธรรมวิฑูรย์ เป็นการออกแบบกิจกรรมที่ผูกเรื่องกับวัฒนธรรม ประเพณีที่โดดเด่นของพื้นที่เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมประเพณีที่แตกต่างระหว่างชุมชนและนักท่องเที่ยว และ 3. กิจกรรมเพื่อสังคม ได้แก่ นั่งเรือเก็บขยะรักษคลอง ปลูกป่าโกงกาง ปล่อยปลาสู่เขตอุทยานชุมชน ฟันฟุพุทธสถาน เป็นการออกแบบกิจกรรมสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวองค์กรในการบำเพ็ญประโยชน์ พัฒนาชุมชนตามบริบทพื้นที่และส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบ

คำสำคัญ : แหล่งท่องเที่ยวชุมชน อัตลักษณ์วิถีชุมชน นักท่องเที่ยวกลุ่มไมซ์

Abstract

The purposes of this research were to 1) study local identities in the Hidden Gem Plus City 2) to design MICE tourism activities according to the Local- Community Identities in the Hidden Gem Plus City including Khlong Maha Sawat Community, Koh Lad E -Tan community, it is a research and development (R & D) by using in-depth interview 13 people and focus group for stakeholders 20 people who related to MICE tourism by the communities. The data then were analyzed by content analysis and descriptive explanation. The study found that 1) Khlong Maha Sawat's identity is the way of life along the canal. Koh Lad E -Tan community's identity is the way of agriculture – the way of Chinses – Thai culture. Ban Huai Muang community's identity is the way of Lao Khrang Ethic group – the way of shrimp farmers and

Pathom Asoke's identity is the way of dhamma – the way of herbs which following the local prominent identities. 2) Therefore, the design of MICE tourism activities are following to 3 types of identities consist of 1. team – building activities; organic miang-kham, pomelo salad, shrimp fishing and cooking and meditation 2. morale and encouragement activities with communities; take a boat and make a wish at Suwannaran temple, take a tram to learn Chinese and Thai culture, Thai blessing ceremony's Lao Khrang Ethic group and listen to dhamma and follow the Buddhist way D and 3. corporate social responsibility activities; take a boat to collect garbage, mangrove planting, release the fish at sanctuary and restoration of the Buddhist place.

Keywords: Local Tourist Attractions, Local Community Identities, MICE Travelers

บทนำ

การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community – Based Tourism; CBT) คือ เครื่องมือในการจัดการทรัพยากรทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ของชุมชนผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่เพื่อกำหนดทิศทางของชุมชนให้ได้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวอย่างเต็มศักยภาพ โดยหัวใจสำคัญของการท่องเที่ยวโดยชุมชนคือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเจ้าบ้านและนักท่องเที่ยวรวมถึงตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ (สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน, 2555) ในปีพ.ศ. 2565 ตลาดการท่องเที่ยวไทยยังให้ความสำคัญกับกลุ่มนักท่องเที่ยวไทยในการขับเคลื่อนภาคการท่องเที่ยว ซึ่งเมืองรองได้รับความนิยมจากกลุ่มนักท่องเที่ยวมากขึ้น และลดปัญหาแออัดตามแหล่งท่องเที่ยวหลักและพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเน้นการมองหาประสบการณ์ใหม่เรียนรู้เอกลักษณ์ความโดดเด่นเฉพาะถิ่นและประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ดังนั้น เทรนด์การท่องเที่ยวได้เปลี่ยนไปเป็นการเดินทางท่องเที่ยวระยะใกล้และสร้างประสบการณ์ท่องเที่ยวใหม่ตามเมืองรองในภูมิภาคต่าง ๆ เช่น เชียงราย สมุทรสงคราม ลพบุรี และสุพรรณบุรี เป็นต้น (Marketeer team, 2022) โดยกระทรวงวัฒนธรรมได้สนับสนุนการท่องเที่ยวโดยชุมชน จากการปลูกกระแสการท่องเที่ยววิถีชุมชน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชนซึ่งจะเป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ เพื่อร่วมพลิกโฉมประเทศไทยสู่สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน (รัฐบาลไทย ,2565)

อุตสาหกรรมไมซ์ (MICE; Meetings, Incentives, Conferences and Exhibitions) คือ อุตสาหกรรมที่สร้างรายได้ให้กับประเทศจำนวนมาก ยกย่องเศรษฐกิจ การจ้างงาน และการกระจายรายได้สู่ภาคการท่องเที่ยวได้โดยตรง ทั้งในส่วนของบริษัทโรงแรม ร้านอาหารของที่ระลึก การคมนาคม

ขนส่ง และบริษัทการรับจ้างงานแสดงสินค้า (นุชนนตรี ภาพสมุทร์, เกิดศิริ เจริญวิศาลและ สันติธร ภูริภักดี, 2563) ซึ่งปัจจุบันธุรกิจไมซ์มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วโดยนักท่องเที่ยวกลุ่มไมซ์ เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ มีกำลังการจ่ายสูงกว่านักท่องเที่ยวทั่วไป และเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพสูงที่มีความต้องการเรียนรู้สัมผัสกับประสบการณ์ที่แตกต่างไปจากการท่องเที่ยวทั่ว ๆ ไป เช่น ประสบการณ์ด้านวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ กิจกรรมที่ตระหนักถึงสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ตลาดไมซ์ภายในประเทศก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้น สำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ (องค์การมหาชน) จึงวางกลยุทธ์เพื่อขับเคลื่อนอุตสาหกรรมไมซ์ที่มุ่งเน้นตลาดภายในประเทศกับพื้นที่เมืองไมซ์ซีดีเพื่อการฟื้นฟูเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคมีวัตถุประสงค์ในการกระจายการจัดงานสู่ภูมิภาคและกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น (ไทยโพสต์, 2564)

ไมซ์ชุมชน เป็นการจัดประชุมเพื่อการต่อยอดธุรกิจชุมชนในการจัดแสดงสินค้าหรือการจัดประชุมเพื่อความยั่งยืน โดยเน้นให้ชุมชนเป็นพี่เลี้ยงจัดงาน จัดกิจกรรมเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชุมชนกับองค์กรธุรกิจต่าง ๆ โดยดึงดูดเด่นของชุมชนบนพื้นฐานของทรัพยากรและอัตลักษณ์ของชุมชน เช่น วิถีชีวิตของชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นต้น มาเป็นจุดขายและดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มไมซ์ (Marketeer Team, 2561) ซึ่งสอดคล้องกับเทรนด์การท่องเที่ยวและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในปัจจุบันที่สนใจการท่องเที่ยวเมืองรองตามแหล่งท่องเที่ยวที่มีจุดเด่นเฉพาะถิ่น

จังหวัดนครปฐมอยู่ภาคกลางฝั่งตะวันตก บริเวณลุ่มแม่น้ำจีน เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับที่ 62 ของประเทศและเป็นแหล่งท่องเที่ยวใกล้กรุงเทพฯ ที่มีการเดินทางสะดวกสบาย จังหวัดนครปฐมมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยววิถีชีวิตชุมชน และแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่กระจายอยู่ตามอำเภอต่าง ๆ เช่น อำเภอเมือง อำเภอนครชัยศรี อำเภอสมาปราน อำเภอบางเลน อำเภอพุทธมณฑล อำเภอกำแพงแสน นอกจากนั้นจังหวัดนครปฐมเป็นเมืองรองทางการท่องเที่ยวที่เชื่อมเส้นทางกับจังหวัดสมุทรสงครามเนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายและระยะทางไม่ไกลจากกรุงเทพฯ

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจทำการศึกษาในหัวข้อการพัฒนากิจกรรมไมซ์ในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตามอัตลักษณ์วิถีชุมชน เมืองต้องห้ามพลาดPlus จังหวัดนครปฐมเพื่อพัฒนา กิจกรรมท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มไมซ์ที่สอดคล้องกับการขับเคลื่อนตลาดไมซ์ในประเทศและการฟื้นฟูเศรษฐกิจระดับภูมิภาคและท้องถิ่น โดยผู้วิจัยได้คัดเลือกชุมชนท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐมที่มีความโดดเด่น 4 ชุมชน โดยพิจารณาจากองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว(6As) พบว่า ชุมชนเกาะลัดอีแพ่นที่มีความโดดเด่นทางด้านการเกษตร ชุมชนคลองมหาสวัสดิ์ที่มีความโดดเด่นด้านวิถีชีวิตริมคลอง ชุมชนปฐมอโศกโดดเด่นทางด้านสมุนไพรและการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นส่วนหนึ่งของการดำรงชีวิตและชุมชนห้วยม่วงที่มีความโดดเด่นทางด้านการประกอบอาชีพเลี้ยงกุ้ง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์วิถีชุมชนเมืองต้องห้ามพลาดPlusจังหวัดนครปฐม
2. เพื่อออกแบบกิจกรรมท่องเที่ยวไมซ์ตามอัตลักษณ์วิถีชุมชนในเมืองต้องห้ามพลาด Plus จังหวัดนครปฐม

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมไมซ์ในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตามอัตลักษณ์วิถีชุมชนเมืองต้องห้ามพลาด Plus จังหวัดนครปฐมใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research & Development Research: R&D) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตลักษณ์วิถีชุมชน และทำการออกแบบกิจกรรมท่องเที่ยวไมซ์ตามอัตลักษณ์วิถีชีวิต โดยการคัดเลือกชุมชนจะพิจารณาจากองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว (6As) ซึ่งทำให้ได้มา 4 ชุมชน ได้แก่ 1) ชุมชนคลองมหาสวัสดิ์ อ. พุทธมณฑล 2) ชุมชนเกาะลัดอีแต่น อ.สามพราน 3) ชุมชนบ้านห้วยม่วง อ. กำแพงแสน และ 4) ชุมชนปฐุมอโศก อ. เมือง จ. นครปฐม โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาอัตลักษณ์วิถีชุมชนเมืองต้องห้ามพลาด Plus จังหวัดนครปฐม

ประชากร คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวไมซ์โดยชุมชน ในเมืองต้องห้ามพลาด Plus จังหวัดนครปฐม 4 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนคลองมหาสวัสดิ์ ชุมชนเกาะลัดอีแต่น ชุมชนปฐุมอโศก และชุมชนบ้านห้วยม่วง รวมถึงหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มตัวอย่าง คัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติเป็นผู้มีความรู้ ประสบการณ์และมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกับชุมชนในพื้นที่การท่องเที่ยว ได้แก่ กลุ่มผู้นำชุมชนจำนวน 3 คน สมาชิกชุมชน 6 คน กลุ่มผู้ประกอบการในชุมชน 4 คน นักวิชาการท่องเที่ยวโดยชุมชน 3 คน หน่วยงานภาครัฐและเอกชน 2 คน โดยผู้ให้ข้อมูลหลักชุมชนละ 18 คน จำนวน 4 ชุมชน รวมทั้งสิ้น 72 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา แบบสัมภาษณ์เชิงลึกบริบทและอัตลักษณ์ชุมชน ประกอบด้วยประเด็น บริบทชุมชนและองค์ประกอบการท่องเที่ยว (6As) คือ 1) สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว 2) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว 3) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว 4) การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว 5) ที่พักในแหล่งท่องเที่ยว 6) กิจกรรมการท่องเที่ยว และอัตลักษณ์ชุมชน

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 เพื่อออกแบบกิจกรรมท่องเที่ยวไมซ์ตามอัตลักษณ์วิถีชุมชนในเมืองต้องห้ามพลาด Plus จังหวัดนครปฐม

ประชากร คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวไมซ์โดยชุมชน ในเมืองต้องห้ามพลาด Plus จังหวัดนครปฐม ประกอบด้วย 4 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนคลองมหาสวัสดิ์ ชุมชนเกาะลัดอีแต่น และชุมชนบ้านห้วยม่วง รวมถึงหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มตัวอย่าง โดยการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติเป็นผู้มีความรู้ ประสบการณ์และมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกับชุมชนในพื้นที่ การท่องเที่ยว อุตสาหกรรมไม้ ได้แก่ ผู้นำชุมชน 4 ชุมชน ๆ ละ 3 คน สมาชิกชุมชนหรือตัวแทนชาวบ้าน 4 ชุมชน ๆ ละ 4 คน นักวิชาการท่องเที่ยวชุมชนและไม้ จำนวน 3 คน หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องจำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 36 คน

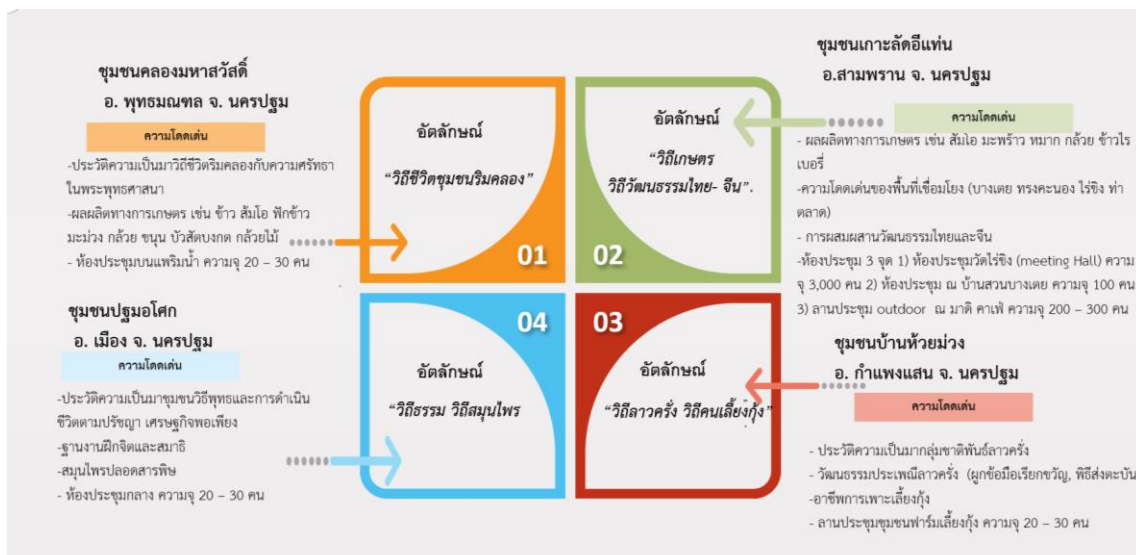
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา แบบประเด็นการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วยประเด็น ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว 4 ด้าน คือ 1) พื้นที่ 2) การจัดการพื้นที่ 3) กิจกรรมและกระบวนการ 4) การมีส่วนร่วม และ กระบวนการพัฒนาและการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว 7 ด้าน คือ 1) กิจกรรมประจำวันของคนในพื้นที่ 2) สภาพแวดล้อมในชุมชน 3) ระยะเวลาของนักท่องเที่ยว 4) การสร้างเรื่องราวการเรียนรู้ 5) ความพร้อมของนักท่องเที่ยว 6) ความปลอดภัย 7) ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว

การวิเคราะห์ข้อมูล การจัดหมวดหมู่ข้อมูลที่ได้ จัดอันดับ วิเคราะห์เนื้อหา เรียบเรียงข้อมูล ตีความ และนำมาเขียนอภิปรายเชิงพรรณนากิจกรรมท่องเที่ยวไม้ตามอัตลักษณ์วิถีชีวิตชุมชน

ผลการวิจัย

1. อัตลักษณ์วิถีชุมชนเมืองต้องห้ามพลาดPlusจังหวัดนครปฐม

จากการศึกษาทั้ง 4 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนคลองมหาสวัสดิ์ อ. พุทธมณฑล ชุมชนเกาะลัดอีแท่น อ. สามพราน ชุมชนบ้านห้วยม่วง อ. กำแพงแสน และ ชุมชนปฐมอโคก อ.เมือง จ. นครปฐม สามารถสรุปอัตลักษณ์ 4 ชุมชน ดังนี้

รูปที่ 1 อัตลักษณ์วิถีชุมชน

ที่มา คณะผู้วิจัย

จากรูปที่ 1 ผลจากการศึกษาความโดดเด่นของชุมชนในด้านต่าง ๆ สามารถสรุปอัตลักษณ์ 4 ชุมชนได้ดังนี้

1.1 ชุมชนคลองมหาสวัสดิ์ อ. พุทธมณฑล จ.นครปฐม

ชุมชนคลองมหาสวัสดิ์ ตั้งอยู่ใน อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม มีอัตลักษณ์วิถีชุมชน คือ “วิถีชีวิตชุมชนริมคลอง” เนื่องจากความโดดเด่นของชุมชน 4 ด้าน คือ 1) วิถีชีวิตริมน้ำในสังคมเมือง ที่คงความดั้งเดิมจากอดีตสู่ปัจจุบัน คนในท้องถิ่นยังดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ที่มีความผูกพันกับคลองมหาสวัสดิ์หรือ “คลองชัยพฤกษ์” ที่ขุดขึ้นในรัชกาลที่ 4 ในปีพุทธศักราช 2402 -2403 เพื่อเป็นเส้นทางเรือในการเสด็จมานมัสการองค์พระปฐมเจดีย์ของรัชกาลที่ 4 และเป็นสายน้ำที่หล่อเลี้ยงชุมชนจนถึงปัจจุบัน 2) ชาวบ้านในพื้นที่ประกอบอาชีพการเกษตร ปลูกมะพร้าว กล้วย ขนุน ส้มโอ ข้าว บัวสดตบกง บนพื้นที่ที่ได้รับพระราชทานจากรัชกาลที่ 9 ชาวบ้านจึงประกอบอาชีพเกษตรกรรมจากอดีตสู่ปัจจุบัน 3) ประเพณีท้องถิ่นวิถีริมน้ำ คือ ประเพณีตักบาตรท้องน้ำ สืบทอดมายาวนานกว่า 160 ปี จัดขึ้นในช่วงวันลอยกระทงวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 เพื่อเป็นการขอขมาสายน้ำ โดยมีกิจกรรมการตักบาตรอาหารแห้งทางเรือตอนช่วงเช้าบริเวณริมน้ำวัดสุวรรณาราม 4) สถานที่จัดประชุมแพริมน้ำบ้านศาลาดิน ที่รองรับผู้ประชุมได้ 20 – 30 คน โดยออกแบบแพริมน้ำเป็นสถานที่จัดประชุมเพื่อแสดงให้เห็นความเป็นชุมชนที่มีวิถีชีวิตริมคลองของชุมชนคลองมหาสวัสดิ์

1.2 ชุมชนเกาะลัดดีแท่น อ. สามพราน จ. นครปฐม

ชุมชนเกาะลัดดีแท่น ตั้งอยู่ใน อ. สามพราน จ. นครปฐม มีอัตลักษณ์วิถีชีวิตชุมชน คือ “วิถีเกษตร วิถีวัฒนธรรมไทย – จีน” เนื่องจากพื้นที่ที่มีความโดดเด่น 3 ส่วน ได้แก่ 1) วิถีชีวิตเชิงเกษตรบนพื้นที่เกาะกระเพาะหมูครอบคลุม 4 ตำบล ได้แก่ บางเตย ไร่ชิง ทรงคนอง และท่าพูด เป็นชุมชนที่มีประวัติจากคำบอกเล่าของคนเฒ่าคนแก่และนักวิชาการโดยสันนิษฐานว่า เกาะลัดดีแท่นเป็นที่ดินที่ของนางแท่น มอบให้กับทางการในการขุดคลองเพื่อย่นระยะทางการสัญจรของชาวบ้านและการค้าขายในรัชกาลที่ 3 ซึ่งมีการเกณฑ์ไพร่ชายและหญิงมาขุดคลองบริเวณปากคลองแม่น้ำท่าจีน และมีชาวไทยเชื้อสายจีนอาศัยและสัญจรทางเรือเพื่อเก็บภาษีอากรเรือ โดยมีการเรียกชื่อผิดเพี้ยนเนื่องจากคนเชื้อสายจีนไม่สามารถออกเสียงคำว่า “แท่น” ได้ชัดเจนเลยเพี้ยนเป็นคำว่า “แท่น” และคำว่า “อี” มาจากการเรียกผู้หญิงในยุคนั้น คนในพื้นที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักโดยเฉพาะส้มโอพันธุ์ชาวน้ำผึ้งที่ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication; GI) ที่แสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ของลักษณะภูมิประเทศที่เหมาะสมทำให้ส้มโอมีรสชาติหวานอมเปรี้ยว 2) ความกลมกลืนของวิถีชีวิตไทย-จีน ที่อยู่ร่วมกันและมีวัดเก่าแก่ที่แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมไทย – จีน เช่น วัดไร่ชิง วัดทรงคนอง ที่พบหลักฐานเป็นเก๋งจีน หลวงพ่อโป๋ใหญ่ และอารามเต้าไท่ เสียนก้วนตามความเชื่อชาวจีน 3) สถานที่จัดประชุม ได้แก่ ห้องประชุมวัดไร่ชิง (Meeting Hall) ภายในอาคาร รองรับได้ถึง 3,000 คน ห้องประชุม ณ บ้านสวนบางเตย รองรับได้ 100 คน พร้อมบริการที่พักและห้องเรือ ลานประชุมภายนอกอาคาร (Outdoor) ณ มาติคาเฟ่ ริมน้ำท่าจีนรองรับ

ได้ประมาณ 200 – 300 คน โดยนำเสนอความเป็นชุมชนเชิงเกษตร และความเป็นธรรมชาติของ
เกาะลัดดีئهแทน

1.3 ชุมชนบ้านห้วยม่วง อ. กำแพงแสน จ. นครปฐม

จากการศึกษาพบว่า ชุมชนบ้านห้วยม่วง อ. กำแพงแสน จ. นครปฐม มีอัตลักษณ์วิถีชีวิต
ชุมชน คือ “วิถีลาวครั้ง วิถีคนเลี้ยงกุ้ง” เนื่องจากชุมชนมีความโดดเด่น 3 ด้าน คือ 1) อาชีพเลี้ยงกุ้ง
ก้ามกรามและกุ้งขาวแทบทุกครัวเรือนและเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว การส่งกุ้งขายประมาณ 4,000
– 5,000 กิโลกรัมต่อวัน โดยมีศูนย์การเรียนรู้ การเลี้ยงกุ้ง และอาหารพื้นถิ่นที่มีส่วนประกอบของกุ้งที่
ทานกับข้าวเจ้า ลางครั้งชุมชนบ้านห้วยม่วงนิยมนานข้าวเจ้ากับอาหารประเภท ผัก แกงต้ม เช่น กุ้ง
เหยียด ห่อหมกกุ้ง 2) ประเพณีความเชื่อตามวัฒนธรรมลาวครั้งที่ยังคงสืบทอดมาถึงปัจจุบัน ได้แก่
ประเพณีผูกข้อมือเรียกขวัญ และพิธีส่งตะบันเพื่อสะเดาะเคราะห์ให้กับผู้ที่อาศัยในช่วงสงกรานต์ ซึ่ง
เป็นประเพณีที่หายากในปัจจุบันโดยการปั้นตุ๊กตาเป็นตัวแทนของผู้ที่อาศัยในบ้านและใส่กระถางไป
ประกอบพิธีบริเวณทางสามแพร่ง 3) ลานประชุมชุมชนฟาร์มเลี้ยงกุ้ง เป็นสถานที่จัดประชุมภายนอก
อาคารและเป็นลานกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน รองรับได้ประมาณ 20 -30 คน ซึ่งนำเสนอบรรยากาศ
ของฟาร์มกุ้งและวิถีชีวิตของคนเลี้ยงกุ้ง เป็นต้น

1.4 ชุมชนปทุมโศก อ.เมือง จ. นครปฐม

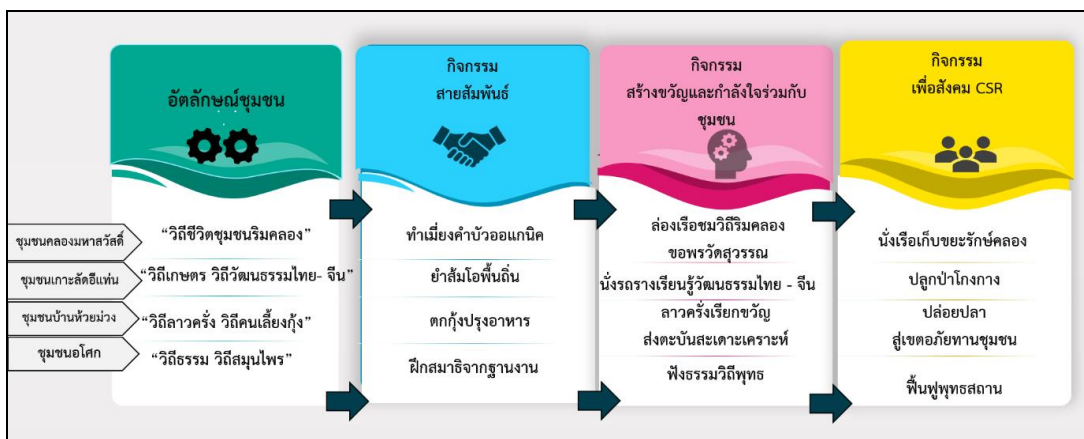
จากการศึกษาพบว่า ชุมชนปทุมโศกตั้งอยู่ อ.เมืองจ. นครปฐม มีอัตลักษณ์วิถีชุมชนคือ
“วิถีธรรม วิถีสมุนไพร” เนื่องจากชุมชนมีความโดดเด่น 4 ด้าน คือ 1) การดำเนินชีวิตตามวิถีพุทธซึ่ง
เป็นการนำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงควบคู่กับการถือศีล ละอบายมุข และการรับประทาน
มังสวิรัต 2) ฐานงานกลอุบายฝึกจิตปฏิบัติธรรม เช่น โรงปุยอินทรีย์ น้ำหมักชีวภาพ โรงยาสมุนไพร
โรงแช่สมุนไพร โรงชีวี ร้านค้าชุมชน 3) สมุนไพรหายากสู่ผลิตภัณฑ์สมุนไพร ชุมชนปลูกสมุนไพรและรับ
สมุนไพรปลอดสารพิษจากเกษตรกรในพื้นที่ โดยจะนำสมุนไพรวัตถุดิบหลักอบแห้งส่งเข้าสู่โรงยา
สมุนไพร เพื่อผลิตยาต่าง ๆ ออกจำหน่าย เช่น ยาแคปซูล ยาเม็ด ยาน้ำ ยาลูกกลอน เพื่อบรรเทา
อาการป่วยต่าง ๆ 4) ห้องประชุมกลางปทุมโศกที่สามารถรองรับได้ 20 – 30 คน โดยการออกแบบ
ห้องประชุมดึงความเป็นตัวตนของปทุมโศก เพื่อรองรับกิจกรรมวิถีพุทธต่าง ๆ ภายในชุมชน เช่น
กิจกรรมฟิงเทร็ค เป็นต้น

จากอัตลักษณ์ของชุมชนทั้ง 4 ชุมชนข้างต้นคือต้นทุนสำคัญของชุมชนที่มีความโดดเด่น และ
มีความน่าสนใจเพื่อการพัฒนาสู่การท่องเที่ยวเชิงเศรษฐกิจด้วยการออกแบบกิจกรรมท่องเที่ยวไมซ์ที่
เหมาะสมสำหรับกลุ่มองค์กรในการจัดประชุม และการมีส่วนร่วมกับชุมชน

2. ออกแบบกิจกรรมท่องเที่ยวไมซ์ตามอัตลักษณ์วิถีชุมชนเมืองต้องห้ามพลาด Plus จังหวัดนครปฐม

จากอัตลักษณ์วิถีชุมชน 4 ชุมชน ที่มีความโดดเด่นของชุมชนทั้ง 4 ชุมชน สามารถพัฒนา
ต่อยอดการออกแบบกิจกรรมไมซ์เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มไมซ์ โดยการออกแบบกิจกรรมไมซ์

พิจารณาจาก อัตลักษณ์ของชุมชน พฤติกรรมนักท่องเที่ยวกลุ่มไมซ์และการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน โดยออกแบบกิจกรรมออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) กิจกรรมสานสัมพันธ์ เป็นกิจกรรมที่เน้นการมีส่วนร่วม การคิดตัดสินใจ การทำงานเป็นทีมและความสามัคคีในหมู่คณะ 2) กิจกรรมเรียกขวัญและกำลังใจ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนและการสร้างกำลังใจให้กับผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรม และ 3) กิจกรรมเพื่อสังคม เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการบำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชน

รูปที่ 2 รูปแบบกิจกรรมท่องเที่ยวไมซ์ตามอัตลักษณ์วิถีชุมชน
ที่मा คณะผู้วิจัย

จากรูปที่ 2 อธิบายลักษณะกิจกรรมท่องเที่ยวไมซ์ที่เป็นตามอัตลักษณ์วิถีชุมชน ดังนี้

2.1 ชุมชนคลองมหาสวัสดิ์ อ. พุทธมณฑล ประกอบด้วยกิจกรรมท่องเที่ยวไมซ์ 3 กิจกรรม คือ 1) ทำเมี่ยงคำบัวอแกนิก เป็นกิจกรรมการแข่งขันการจัดตกแต่งจานเมี่ยงคำบัวอแกนิก เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามัคคีในหมู่คณะ โดยนำบัวลุ่มแจ่มเป็นจุดท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นของบัวพันธุ์สดบงกช ที่นิยมนำไปกราบไหว้พระ เพื่อแสดงถึงความเคารพนับถือ 2) ล่องเรือชมวิถีคลองขอฟรวัดสุวรรณ เป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวนำบัวจากนาบัวลุ่มแจ่มนั่งเรือหางยาวชมความสวยงามวิถีชีวิตชุมชนริมคลองและฟังประวัติเป็นมาของคลองมหาสวัสดิ์ และขอพรจากวัดสุวรรณารามที่เป็นวัดประจำชุมชน เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมกำลังใจและสร้างความเป็นสิริมงคลให้นักท่องเที่ยว 3) นั่งเรือเก็บขยะรักษาคคลอง เป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวจะได้ทำประโยชน์ให้กับชุมชนเพื่อเป็นการรักษาคคลองที่หล่อเลี้ยงชีวิตของคนในชุมชน

2.2 ชุมชนเกาะลัดอีแต่น อ. สามพราน ประกอบไปด้วยกิจกรรมท่องเที่ยวไมซ์ 3 กิจกรรม คือ 1) ยำส้มโอพื้นถิ่น เป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวได้ลงมือทำยำส้มโอพันธุ์ขาวน้ำผึ้ง เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างนักท่องเที่ยวและคนในพื้นที่ สร้างความสามัคคีในหมู่คณะและการทำงานเป็นทีม 2) นั่งรถรางเรียนรู้วัฒนธรรมไทย - จีน เป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวนั่งรถรางรับฟัง

เรียนรู้ วัฒนธรรม ความเชื่อของไทย -จีน ที่อยู่คู่ชุมชนมาช้านานและขอพรเพื่อเป็นสิริมงคล เป็นกิจกรรมของการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม และสร้างขวัญกำลังใจแก่นักท่องเที่ยว เช่น วัดทรงคนอง อารามไต้เสวียนก้วน แสดงถึงสถาปัตยกรรมจีน วัดไร่ขิง วัดที่แสดงถึงความเชื่อของชาวไทย เป็นต้น 3) ปลุกป่าโกงกาง เป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวนั่งเรือ เดินเท้าปลูกต้นโกงกาง ซึ่งเป็นกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชน เพราะการปลูกป่าโกงกางเป็นการป้องกันการกัดเซาะและการพังทลายของดิน

2.3 ชุมชนบ้านห้วยม่วง อ. กำแพงแสน ประกอบไปด้วยกิจกรรมท่องเที่ยวไมซ์ 3 กิจกรรม คือ 1) ตกกุ้งปรุงอาหาร เป็นกิจกรรมแข่งขันตกกุ้งและนำมาปรุงพื้นถิ่น เช่น ยำกุ้งเต้น กุ้งย่าง เป็นต้น เป็นกิจกรรมที่เน้นความสนุกสนาน ความสามัคคี และการทำงานเป็นทีม 2) ลาวครึ่งเรียกขวัญส่ง ตะบันสะเดาะเคราะห์ เป็นพิธีเรียกขวัญและพิธีสะเดาะเคราะห์ของชาติพันธุ์ลาวครึ่งที่สืบทอดมาถึงปัจจุบัน เป็นกิจกรรมเพื่อความเป็นสิริมงคลและส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมลาวครึ่งและสร้างขวัญกำลังใจให้กับนักท่องเที่ยว 3) ปล่อยปลาสู่เขตอภัยทานชุมชน โดยชุมชนมีวัดประจำชุมชน คือ วัดห้วยม่วง นักท่องเที่ยวสามารถปล่อยปลา ให้อาหารปลา ในเขตอภัยทานของวัดและทำความสะอาดบริเวณวัดที่เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชุมชน

2.4 ชุมชนปทุมโศก อ. เมือง ประกอบไปด้วยกิจกรรมท่องเที่ยวไมซ์ 3 กิจกรรม คือ 1) ฝึกสมาธิจากฐานงาน เป็นกิจกรรมลงมือปฏิบัติตามฐานงานต่าง ๆ เช่น ฐานยาสมุนไพรร เพื่อส่งเสริมทักษะการทำงาน การกำหนดจิตและสมาธิ และการทำงานเป็นทีม 2) ฟังธรรม เป็นกิจกรรมพัฒนาฝึกฝนจิตและสติตามวิถีพุทธ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความเป็นสิริมงคล และความเชื่อตามหลักคำสอนของ 3. ฟันฟุพุทธสถาน เป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวช่วยบำเพ็ญประโยชน์ให้แก่ชุมชน เช่น การเก็บกวาดลานวัด การทำกิจกรรมร่วมกับนักเรียนของชุมชน ทำให้ชุมชนปทุมโศกมีกิจกรรมครบ 3 ส่วน คือ บ้าน วัด โรงเรียน

จากรูปแบบกิจกรรมดังกล่าวข้างต้น เป็นการพัฒนาต่อยอดการท่องเที่ยวในพื้นที่โดยการนำอัตลักษณ์ของชุมชนมาพัฒนาเป็นกิจกรรมท่องเที่ยวรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มไมซ์ภายใต้การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน นักท่องเที่ยวกลุ่มไมซ์เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพและมีกำลังการจ่ายสูง ซึ่งส่งผลดีต่อชุมชนในหลากหลายมิติ เช่น การสร้างรายได้ให้กับชุมชน การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน การสร้างเครือข่ายระหว่างชุมชนและองค์กร ให้ถึงชุมชนตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรในพื้นที่

อภิปรายผลและสรุปผล

1. อัตลักษณ์วิถีชุมชนเมืองต้องห้ามพลาดPlusจังหวัดนครปฐม

จากผลการศึกษาอัตลักษณ์วิถีชุมชนทั้ง 4 ชุมชน แต่ละชุมชนมีอัตลักษณ์ชุมชนที่ต่างกันออกไปตามบริบทพื้นที่ เช่น ทรัพยากรภายในชุมชน วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ ประวัติความเป็นมาของชุมชน การดำเนินชีวิตของคนในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ ชลธิชา มาลาหอม (2555) ได้กล่าวว่า อัตลักษณ์ชุมชน คือ วัฒนธรรมหรือรากเหง้าที่ถูกหล่อหลอมและใช้ในการยึดเป็น

ภูมิปัญญา ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ถือปฏิบัติในสังคม เช่น กลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งชุมชนบ้านห้วยม่วง
อ. กำแพงแสน ที่มีการสืบทอดด้านขนบธรรมเนียมประเพณีจากภูมิลำเนา เช่น พิธีเรียกขวัญและพิธีส่ง
ตะบันของชาวลาวครั้งที่สืบทอดมายาวนาน และถือเป็นแนวปฏิบัติของชาวลาวครั้งจนถึงปัจจุบัน เป็น
ต้น นอกจากนั้นชุมชนทั้ง 4 ชุมชนนำเสนอความเป็นตัวตนของชุมชนผ่านด้านวิถีชีวิต เช่น ชุมชน
คลองมหาสวัสดิ์นำเสนอความเป็นชุมชนริมคลองที่แสดงให้เห็นถึงที่อยู่อาศัยของคนในพื้นที่ที่ยังพึ่งพา
คลองมหาสวัสดิ์ในการเดินทาง การประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นต้น ชุมชนบ้านห้วยม่วงที่นำเสนอ
วิถีชีวิตของความเชื่อ ประเพณี การแต่งกายและภาษาของชาวลาวครั้ง รวมถึงการประกอบอาชีพ
เลี้ยงกุ้งของคนในพื้นที่ ชุมชนเกาะลัดดีแก่นนำเสนอวิถีชีวิตอาชีพเกษตรกรรม ความเชื่อวัฒนธรรม
ไทย – จีนที่ผสมผสานกลมกลืนจากอดีตสู่ปัจจุบัน และชุมชนปฐมมโคก นำเสนอความเป็นตัวตน
ชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การดำรงชีวิตตามวิถีพุทธ และรับประทานอาหารมังสวิรัต
ซึ่งการนำเสนอตัวตนของชุมชนทั้ง 4 ชุมชน คือ การเสนอขายความเป็นตัวตน หรือ อัตลักษณ์ที่บ่ง
บอกความเป็นตัวเองหรือรากเหง้าของชุมชน โดยอัตลักษณ์ชุมชนแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้าน
สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ ด้านสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น และ ด้านวิถีชีวิตที่ครอบคลุม ด้านอาหาร
ที่อยู่อาศัย การแต่งกาย ภาษา อาชีพ ประเพณี ความเชื่อ ศิลปะพื้นบ้าน ซึ่งในขณะทำงานวิจัยของ สิริ
กานต์ ทองพูน, คัมภีร์ ทองพูน และคงทัต ทองพูน (2563) ได้มองอัตลักษณ์ชุมชนออกเป็น 2
ลักษณะ ได้แก่ อัตลักษณ์ชุมชนที่มีลักษณะที่จับต้องได้ เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ หรือ
สถาปัตยกรรมต่าง ๆ และ อัตลักษณ์ชุมชนที่มีลักษณะที่จับต้องไม่ได้ เช่น วัฒนธรรม ประเพณี ความ
เชื่อ พิธีกรรม เป็นต้น

2. ออกแบบกิจกรรมท่องเที่ยวไมซ์ตามอัตลักษณ์วิถีชุมชนเมืองต้องห้ามพลาดPlus

จังหวัดนครปฐม

จากผลการวิจัยพบว่าอัตลักษณ์ชุมชนที่มีความโดดเด่นทั้ง 4 ชุมชน โดยการนำอัตลักษณ์
ชุมชนมาพัฒนาต่อยอดสู่การพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวไมซ์เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มไมซ์ แบ่ง
รูปแบบกิจกรรมออกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ กิจกรรมสายสัมพันธ์ กิจกรรมสร้างขวัญและกำลังใจกับ
ชุมชน และ กิจกรรมเพื่อสังคมซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนธร สันติชาติและสมบัติ มาชน (2562)
ได้กล่าวว่า แนวทางการจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อเป็นรางวัลให้กับบุคลากรในองค์กรสามารถแบ่งออกเป็น 4
ประเภท ได้แก่ 1) กิจกรรมเพื่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ด้วยการทำกิจกรรมที่เป็นคุณประโยชน์ต่อ
สังคมทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น กิจกรรมนั่งเรือเก็บขยะริษะคลอง การปลูกป่าโกงกาง การปล่อย
ปลาเขตอุทยานชุมชน และการฟื้นฟูพุทธสถาน 2) การจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนท้องถิ่น เป็น
กิจกรรมที่ทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกและมีความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนและการเรียนรู้วัฒนธรรมประเพณี
ของชุมชน เช่น ล่องเรือชมวิถีชีวิตริมคลองขอพรวัดสุวรรณ นั่งรถรางเรียนรู้วัฒนธรรมไทยจีน ลาวครั้ง
เรียกขวัญส่งตะบันสะเดาะเคราะห์ พิธีกรรมวิถีพุทธ 3) กิจกรรมการสร้างทีม เป็นกิจกรรมที่เน้นความ
สามัคคีของคนในองค์กรการพัฒนาทักษะต่าง ๆ เช่น กิจกรรมการแข่งขันทำเหมียงบัวอแกนิก ย่ำส้มโอ

พื้นถิ่น ตกกุ้งปรุงอาหาร ฝึกสมาธิจากฐานงาน 4) กิจกรรมร่วมงานประเพณีท้องถิ่นเพื่อการเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น

นอกจากนั้นศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว 4 ชุมชนพบว่า ชุมชนมีศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวครอบคลุม 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ด้านพื้นที่ที่มีความโดดเด่นเรื่องอัตลักษณ์ชุมชนที่แสดงถึงความเป็นตัวตนของชุมชน ด้านการจัดการพื้นที่ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เช่น รถราง จุดบริการให้ข้อมูลนักท่องเที่ยว ด้านกิจกรรมและกระบวนการและด้านการมีส่วนร่วม ซึ่งทุกกิจกรรมของชุมชนถูกออกแบบภายใต้การมีส่วนร่วมของชุมชนในการถ่ายทอดความเป็นตัวตนของชุมชนให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และสร้างประสบการณ์ทางการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จารุจน์ กลิ่นดีปี่ (อ้างใน วิภา ศรีระทุ , 2551) กล่าวว่า ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวต้องประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านพื้นที่ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวด้วยทรัพยากรและลักษณะเฉพาะที่แสดงตัวตนของแหล่งท่องเที่ยว 2) ด้านการจัดการที่ครอบคลุมสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น เส้นทาง การเข้าถึง ความปลอดภัยและการรองรับนักท่องเที่ยว 3) ด้านกิจกรรมและกระบวนการในการจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลาย 4) ด้านการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาควบคุมดูแลแหล่งท่องเที่ยว และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัคจิรา แสนใจ และสถาพร มงคลศรีสวัสดิ์. (2558) ที่ศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวรูปแบบไมซ์ (MICE) ในจังหวัดขอนแก่น ประกอบไปด้วยศักยภาพ 8 ด้าน คือ ด้านการเข้าถึง ด้านสถานที่จัดงาน ด้านที่พัก ด้านร้านอาหารและของที่ระลึก ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านธุรกิจท่องเที่ยว ด้านความมั่นคงปลอดภัย และด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและภาคเอกชน

เอกสารอ้างอิง

- Kansamut, N. , Jaroenwisan K. and Puripakdee, S. (2020) . Kānphatthana sakkayaphāp bukkhalakōṇ phūā phoēm khīt khwāmsāmāt kān khāṅgkhan ‘utsāhakammai nai c̣hangwat Songkhla. [Human Resource Development to Enhance Competitiveness of the MICE Industry in Songkhla]. *Rajamangala University of Technology Srivijaya Research Journal*. 12(1), 121-130.
- นุชเนตร กาฬสมุทร, เกิดศิริ เจริญวิศาลและ สันติธร ภูริภักดี.(2563).การพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันอุตสาหกรรมไมซ์ในจังหวัดสงขลา. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย*. 12(1), 121-130.
- Malahom, C. (2012) . Attalak chumchon rākthān sū kānsuksā. [Community Identity for Education foundation]. *Journal of Education Rajabhat Maha Sarakham University* , 9(1) , 41-43.

- ชลธิชา มาลาหอม. (2555). อัตลักษณ์ชุมชนรากฐานสู่การศึกษา. *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 9(1), 41-43.
- Marketeer team. (2018). Thurakit mai pī sōngphanhārōihoksip'et Thai tō koēn pao sāng rāidai kwā sōng sǎen lān baht. [Mice Business year 2018 Thailand grown over, increased income more than two hundred million baht]. *Marketonline*. Retrieved March 7, 2021, from <https://marketeeronline.co/archives/82218>.
- Marketeer team. (2561).ธุรกิจไมซ์ปี 2561 ไทยโตเกินเป้า สร้างรายได้กว่าสองแสนล้านบาท. *Marketonline*,. สืบค้น 7 มี.ค. 65, จาก <https://marketeeronline.co/archives/82218>.
- Marketeer team. (2022). Čhaptā Thai thīeo Thai yōt phung khruṅg pī lang khat thang pītō 161.7 % sāng rāidai rāo 7.2 sǎen lān baht. [Keep an eye on Thailand, the tourists increses in the second half of the year, expect that whole year will grow 161.7% generating about 720 billion baht in revenue]. *Marketonline* , Retrieved October 1, 2022, from <https://marketeeronline.co/archives/268652>.
- Marketeer team. (2565).จับตาไทยเที่ยวไทยยอดพุ่งครึ่งปีหลัง คาดทั้งปีโต161.7% สร้างรายได้ราว 7.2 แสนล้านบาท. *Marketonline*, สืบค้น 1 ต.ค. 65, จาก <https://marketeeronline.co/archives/268652>.
- Royal Thai Government. (2022) . Thīeo chumchon yon withī. Retrieved October 1, 2022, from <https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/56860>.
- รัฐบาลไทย.(2565). เที่ยวชุมชนยลวิถี. สืบค้น 1 ต.ค. 65, จาก <https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/56860>.
- Saenjaj, P. and Mongkhonsrisawat, S. (2012). Næōthāng kānphatthana sakkayaphāp kānthōṅgthīeo rūpbǎep mai (MICE) nai čhangwat Khoṅ Kǎen. [Guidelines for the Development of MICE Tourism in Khon Kaen Province]. *Journal of International and Thai Tourism*. 11(1), 54-67.
- ภักจิรา แสนใจ และ สถาพร มงคลศรีสวัสดิ์.(2558). แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวรูปแบบไมซ์ (MICE) ในจังหวัดขอนแก่น. *วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ*. 11(1), 54–67.
- Santichat, T. and Makhon, S. (2019) . Kānčhat kitchakam phisēt samrap kānthōṅgthīeo phuā pen rāṅṅwan.[Special Events for Incentive Travel]. *Dusit Thani College Journal*. 13(1), 396–398.

- ธนธร สันติชาติและ สมบัติ มาชน.(2562). การจัดกิจกรรมพิเศษสำหรับการท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี*. 13(1), 396-398.
- Srirathu, V. (2008) . *Sakkayaphāp læng thōṅgthīeo chœng Niwēt nai ‘amphœ khao khō chāngwat Phetchabūn*. [Eco – Tourism Potential of Amphoe Khao Kho, Petchabun Province]. (Thesis of Master of Science Program, The Graduate School of Srinakharinwirot University).
- วิภา ศรีระทุ. (2551). *ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์*. (สารนิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- Thaipost. (2021) . TCEB pœtphœi sām konlayut phæṅngān pī hoksiphā chūthongmai Thai ruām chāi sāng chat . Thaipost. [TCEB Unveils 3 MICE Strategies at “Thai MICE for the Nation”]. Retrieved March 7, 2021, from <https://www.thaipost.net/main/detail/114675>.
- ไทยโพสต์. (2564). ที่เสื้เปิดเผย 3 กลยุทธ์แผนงานปี 65 ชูธงโม้ไทยรวมใจสร้างชาติ. ไทยโพสต์. สืบค้น 7 มี.ค. 65 จาก <https://www.thaipost.net/main/detail/114675>.
- The Thailand Community Based Tourism Institute. (2012). *Kānthōṅgthīeo dōi chumchon*. [Community – Based Tourism]. Retrieved October 1, 2022, from <https://thaicomcommunitybasedtourismnetwork.wordpress.com/cbt/>
- สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน. (2555). การท่องเที่ยวโดยชุมชน. สืบค้น 1 ต.ค. 65, จาก <https://thaicomcommunitybasedtourismnetwork.wordpress.com/cbt/>
- Tongpoon, S. , Tongpoon, K. and Tongphun, K. (2020). *Attalak chumchon phūā kān songsoēm kānthōṅgthīeo chumchon bān lāṅkhā chāngwat Suphan Buri* . [The Community Identity Study for Promoting Tourism in Lanka Community, Suphanburi Province]. In Proceeding of The 11th Hatyai National and International Conference , July 17 , 2020, Hatyai University. pp. 948-954.
- สิริกานต์ ทองพูน, คัมภีร์ ทองพูนและ คงทัต ทองพูน.(2563). *อัตลักษณ์ชุมชนเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านลานคา จังหวัดสุพรรณบุรี*. รายงานสืบเนื่องการประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 11, 17 กรกฎาคม 2563 มหาวิทยาลัยหาดใหญ่. 948-954.